

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА
на дисертаційну роботу Петрух Оксани Андріївни
на тему: “Державне регулювання інноваційного розвитку сфери охорони
здоров’я України”,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук
за спеціальністю
08.00.03 – економіка та управління національним господарством

1. Актуальність обраної теми дисертаційної роботи

Інноваційні підходи відіграють вирішальну роль у поступальному розвитку будь-якого сектора економіки, зокрема сектора охорони здоров’я. Розвиток цієї сфери є одним з найпріоритетніших завдань державної політики. Підґрунтям підвищення медичної, соціальної й економічної ефективності функціонування системи охорони здоров’я є ефективне впровадження інноваційних технологій і підходів до лікування, діагностики, профілактики та реабілітації, вдосконалення менеджменту і професійної підготовки медичних кадрів закладів охорони здоров’я. Саме технологічні інновації допоможуть забезпечити значні позитивні зрушення в розвитку вітчизняної медицини. Впровадження теоретичних знань, розробок у практику є вирішальними чинниками для поліпшення показників здоров’я населення й отримання максимальної користі для пацієнтів від сучасних досягнень медицини. Актуальність дослідження обумовлена важливістю реалізації інноваційної моделі розвитку України у сфері охорони здоров’я для оптимізації раціонального використання ресурсів і розподілу державного б’юджету.

Необхідність дослідження процесу державного регулювання інноваційного розвитку галузі охорони здоров’я у порівнянні із зарубіжним досвідом підтверджують актуальність дослідження Петрух О.А., його своєчасність і науково-практичне значення.

2. Зв'язок дисертації з науковими програмами та пріоритетними напрямми розвитку науки

Дисертаційна робота Петрух О.А. є складовою частиною науково-дослідної роботи кафедри менеджменту Львівського національного університету імені Івана Франка в межах реалізації прикладної держбюджетної теми “Управління стратегічними змінами в господарській системі України” (номер державної реєстрації 0116U001641).

У межах зазначеної науково-дослідної теми дисертантом було здійснено дослідження теоретико-методичних і прикладних основ державного регулювання інноваційного розвитку сфери охорони здоров'я України, розроблено систему стратегічного управління інноваційним розвитком зазначеної сфери, яка, на відміну від існуючої, передбачає виокремлення процесу проведення стратегічного управління інноваційним розвитком у горизонтальному векторі, що охоплює структуру етапів на підставі чотирьох блоків з обґрунтуванням основних компонент з метою вирішення стратегічних та інноваційних завдань у сфері охорони здоров'я.

3. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Ознайомившись із змістом дисертації й автореферату, можна зробити висновок про обґрунтованість і достовірність наукових положень та висновків.

Сформульована мета дослідження, поставлені завдання повністю розкриті у роботі, забезпечують глибоке і комплексне дослідження теоретико-методичних основ, розроблення практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності державного регулювання інноваційного розвитку сфери охорони здоров'я України.

Об'єкт і предмет дослідження чітко відображені у змісті та структурі роботи. Використання у роботі таких наукових методів дослідження, як аналіз, порівняння, систематизація, узагальнення, математичне моделювання, прогнозування, графічне відображення, анкетування й експертна оцінка сприяли вирішенню поставленої мети та завдання.

Теоретичним і методологічним підґрунтям дисертаційної роботи стали праці класиків економічної теорії, вітчизняних і зарубіжних науковців з питань управління інноваціями, державного регулювання інноваційного розвитку, охорони здоров'я.

Дисертантом опрацьовано значну кількість наукової літератури з досліджуваної проблематики, зокрема: нормативно-правові акти Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України, офіційні програмні документи органів виконавчої влади України і місцевого самоврядування; дані Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства освіти і науки України, Державної служби статистики України, аналітичні матеріали міжнародних організацій; результати проведених експертних оцінок та анкетних опитувань; матеріали періодичних видань і інтернет-ресурсів.

Детальне ознайомлення із змістом дисертації й автореферату дає змогу засвідчити те, що достовірність та обґрунтованість наукових положень повністю підтверджена у публікаціях автора, зокрема у фахових наукових виданнях, а також апробацією на всеукраїнських і міжнародних науково-практичних конференціях.

Зміст і структура роботи є логічними, наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані за результатами досліджень, достатньою мірою обґрунтовані, розроблені автором ідеї та пропозиції мають теоретичне й практичне значення.

4. Основні наукові положення, висновки і рекомендації, що сформульовані у дисертації, їх новизна

Сформульовані у дисертації положення наукової новизни свідчать про особистий внесок дисертанта у вирішення важливого завдання сучасної економічної науки, яке полягає у розробленні теоретико-методичних основ і розробці практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності державного регулювання інноваційного розвитку сфери охорони здоров'я України.

Варто виділити такі наукові результати дисертанта.

Заслугує уваги класифікація інновацій у сфері охорони здоров'я за такими ознаками, як напрям спрямування, рівень прояву чи спроможності до поширення, ступінь трансформації новизни, рівень системи заходів, що спрямовані на охорону здоров'я, ступінь розвитку сфери охорони здоров'я, підгрунтя виникнення. Ця класифікація орієнтована на вирішення проблем щодо підсилення ефективності діяльності у сфері охорони здоров'я (с.31-32).

Розробка моделі зовнішнього і внутрішнього системного аналізу сфери охорони здоров'я у контексті інноваційного розвитку. Оцінка результатів моделі в динаміці (минуле – сьогодення – майбутнє) дає змогу спрогнозувати та розробити програму дій, визначити доцільність розроблення напрямів інноваційного розвитку сфери охорони здоров'я і встановити найбільш важливі з них, а також виявити ймовірність досягнення сформульованої мети (с. 74-75).

Завдяки аналізу впроваджених комплексних заходів з боку держави у сфері охорони здоров'я України, автором сформовано напрями скерування зусиль на створення і вдосконалення таких видів інновацій, які можуть значно поліпшити процес надання медичних послуг. Це такі, як зміна способів придбання споживачами медичної допомоги та її використання; створення інноваційних технологій і впровадження технологічних процесів, що сприятимуть розробленню нових медичних продуктів та лікарських засобів; формування нових бізнес-моделей, що поєднані із горизонтальною чи вертикальною інтеграцією організацій охорони здоров'я (с. 94-95).

За допомогою аналізу та детального вивчення сучасного реформування медичного обслуговування в Україні, автором виявлено головні його елементи з врахуванням інноваційних перетворень, переваги запропонованої моделі, недоліки та небезпеки реалізації анонсованої трансформації. Наголошено на необхідності розроблення чітких дій і заходів для підвищення якості медичних послуг, підсилення державного стимулювання інноваційної діяльності суб'єктів господарювання, інноваційного розвитку організацій охорони здоров'я (с. 85-89).

Цікавою є пропозиція автора у параграфі 2.3 щодо моделювання економічних, зокрема інноваційних процесів за допомогою сучасних методів нейронних

технологій. Відповідно до розробленої нейромоделі було здійснено прогноз на 5 років для таких показників, як фінансування охорони здоров'я, інноваційної діяльності та НДДКР із держбюджету та сформовано рекомендації стосовно стратегічного розвитку цих сегментів.

З метою глибшого розуміння процесів і темпів інноваційного розвитку автором систематизовано основні перешкоди на шляху впровадження інновацій і розвитку сфери охорони здоров'я України (с. 138-140).

Встановивши у третьому розділі дослідження, що для національної економіки важливим є розроблення практичних рекомендацій щодо поліпшення державного регулювання і підтримки інноваційного розвитку сфери охорони здоров'я. Таким чином у роботі виділено основні перешкоди та ризики на шляху до створення та впровадження інновацій, окреслено заходи щодо реформування, вдосконалення орієнтирів державного регулювання інноваційного розвитку сфери, підвищення ефективності системи державного стимулювання інноваційних проектів.

Загалом розроблені у дисертації наукові положення, висновки, рекомендації, їхня новизна повністю відповідають змісту роботи та підтверджують оригінальність дослідження.

5. Достовірність одержаних результатів і повнота їхнього викладу в опублікованих працях та авторефераті

Детальне ознайомлення з дисертаційною роботою, авторефератом і фаховими публікаціями Петрух О.А. дало можливість зробити висновок про високий рівень достовірності основних положень і висновків, сформульованих у дисертації.

Структура роботи, логіка викладення матеріалу, використання великої кількості статистичної інформації, наукових методів підкреслюють достовірність та обґрунтованість наукової новизни, висновків і пропозицій, розкритих у роботі.

За результатами дослідження опубліковано 20 наукових праць загальним обсягом 6,16 д.а, з яких 4,28 д.а. належать особисто автору. Серед них 7 статей у

наукових фахових виданнях України, 1 – у наукометричних виданнях і 1 стаття – у зарубіжних виданнях.

Головні положення та результати наукового дослідження розглянуто на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях. Опубліковано 11 праць в інших наукових виданнях та збірниках матеріалів тез доповідей на конференціях.

Основні ідеї та результати дисертаційної роботи повністю відображені в авторефераті дисертації.

6. Структура та зміст дисертації, її завершеність і відповідність встановленим вимогам щодо оформлення

Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загального висновку, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації становить 246 сторінок, основний зміст викладений на 173 сторінках. Робота містить 20 таблиць, 41 рисунок і 8 додатків. Список використаних джерел налічує 208 найменувань.

Проаналізувавши структуру дисертації, стиль викладення матеріалу дослідження, а також представлені у роботі висновки та рекомендації, можна стверджувати про послідовність і логічність викладення матеріалу. Робота повністю відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України та паспорту спеціальності 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

7. Теоретичне та практичне значення результатів дисертаційної роботи

Наукові положення, рекомендації та пропозиції, отримані за результатами дисертаційної роботи, є вагомим внеском у дослідженні теоретико-методичних і практичних основ державного регулювання інноваційного розвитку сфери охорони здоров'я.

Наукові розробки та рекомендації прийнято до впровадження на регіональному рівні у діяльність і стратегічне планування департаменту економічної політики Львівської обласної державної адміністрації, а саме –

запропонована дисертантом модель державно-приватного партнерства дає можливості для підсилення фінансування інноваційної діяльності в регіоні та покращення результативності ухвалених рішень, зменшення ризиків реалізації під час виконання інноваційних програм і проектів, а також збільшення використання інноваційного потенціалу в регіоні.

Також, запропонована дисертантом модель інноваційного ваучера може використовуватися як додаткове джерело для інвестицій у інноваційні проекти. Цей інструмент дає змогу реалізації ідей суб'єктами сфери охорони здоров'я, які не мають власного дослідницького потенціалу або необхідних фінансових ресурсів для реалізації результатів власних досліджень.

Усі теоретичні та практичні впровадження результатів досліджень підкріплені довідками.

8. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Загалом позитивно оцінюючи подану до захисту дисертаційну роботу Петрух О.А., необхідно зазначити дискусійний характер деяких висновків і пропозицій, зокрема:

1. На ст. 37 подано трактування дефініції «державне регулювання інноваційного розвитку сфери охорони здоров'я», де автор акцентує увагу на ієрархічному і багатокомпонентному континуумі інструментарію, спроможного забезпечити ефективне функціонування й інноваційний розвиток сфери охорони здоров'я та використання її ресурсів. Однак, це не єдине, що характеризує вказане поняття. Тим більше, що в роботі (ст. 71-72) автор наводить більш широкий перелік параметрів і характеристик цього поняття, систематизуючи ознаки системи державного регулювання інноваційного розвитку сфери охорони здоров'я.

2. Вважаю, що у дисертації понадміру висвітлено теоретичні основи державної політики України у сфері охорони здоров'я у ракурсі розкриття функцій, завдань суб'єктів сфери охорони здоров'я (розділ I дисертації).

3. У параграфі 2.1, вивчаючи світовий досвід формування систем охорони здоров'я у розвинутих державах, на наш погляд, було б доцільніше не

обмежуватись лише дослідженням основних рис систем охорони здоров'я країн-лідерів, а обґрунтувати вибір країни-прототипу, економіка якої найбільшим чином подібна до України. Це дало б змогу більш аргументовано проектувати майбутній інноваційний розвиток сфери охорони здоров'я України з врахуванням світових тенденцій.

4. Розглядаючи запропоновану логічну модель взаємоузгодження організаційно-економічних інструментів і напрямів державного регулювання інноваційного розвитку сфери охорони здоров'я України (рис. 3.7, ст. 159), автору доцільно чітко зазначити управлінські ролі центрального та місцевих органів виконавчої влади, самоврядування у процесі державного регулювання інноваційного розвитку сфери охорони здоров'я.

5. У параграфі 3.3 запропоновано процес підвищення ефективності системи державної підтримки інноваційних проектів у сфері охорони здоров'я завдяки трансферу медичних технологій. Доцільно було б обґрунтувати, за рахунок яких іще видів інновацій суб'єкти господарювання здатні до інноваційного розвитку.

6. Було б доцільно у пункті новизни «удосконалено» більш чітко сформулювати чим саме відрізняються пропозиції автора від вже існуючих і для чого конкретно їх можна використати.

Разом з тим, зазначені зауваження і дискусійні положення не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи Петрух О.А., а можуть бути об'єктом для наукової дискусії та продовження досліджень за даною тематикою.

9. Загальна оцінка дисертації та її відповідність вимогам

Міністерства освіти і науки України

Дисертаційна робота Петрух Оксани Андріївни на тему “Державне регулювання інноваційного розвитку сфери охорони здоров'я України” є завершеним, самостійно виконаним науковим дослідженням, що містить обґрунтовані теоретичні та практичні результати, які мають елементи наукової новизни, та є важливими для вирішення завдання удосконалення процесу державного регулювання інноваційного розвитку сфери охорони здоров'я України.

За результатами проведеного дослідження сформульовано відповідні висновки та пропозиції, які мають важливе теоретико-методичне і науково-практичне значення. Зміст автореферату повністю відповідає основним положенням дисертації, дає повну переконливу уяву про виконану роботу і відображає основні наукові результати та висновки, сформульовані у дисертації.

Дисертація за змістом, формою, теоретичною та практичною важливістю, науковою новизною повною мірою відповідає пунктам 9, 11, 12, 13 і 14 “Порядку присудження наукових ступенів”, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року №567 (зі змінами та доповненнями) та вимогам Міністерства освіти і науки України до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук, а її автор – Петрух Оксана Андріївна – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

Офіційний опонент:

професор кафедри бізнес-економіки та туризму
Київського національного університету
технологій та дизайну
Міністерства освіти і науки України,
д.е.н., професор

М.П. Денисенко

